

Nederland hebben wij eerder slechts in enkele hoofdlijnen aangegeven – elke poging om meer bijzonderheden te geven en daarmee een gedetailleerd beeld te schetsen zou ons ver van onze opdracht verwijderd hebben. Binnen die opdracht blijven wij evenwel wanneer wij nu in opeenvolgende hoofdstukken eerst het herstel van de tijdens de Duitse bezetting opgeheven democratie (en tegelijk de mislukking van de ‘vernieuwing’) en de wederopbouw van de tijdens de bezetting geschonden economie beschrijven, vervolgens aandacht besteden aan drie, rechtstreeks uit de bezetting voortvloeiende, diep ingrijpende maatschappelijke processen: de zuivering, de bijzondere rechtspleging en het rechtsherstel, en daarna (maar dan in veel opzichten weer slechts in hoofdlijnen) dieper ingaan op de worsteling met de Republiek Indonesië die niet alleen onmiddellijk op de Tweede Wereldoorlog is gevolgd maar daarvoor ook in hoge mate is bepaald.

Pas dan mag onze Nabeschouwing beginnen: een poging om de vraag te beantwoorden welk effect de Tweede Wereldoorlog op het Koninkrijk der Nederlanden en speciaal op Nederland in engere zin heeft gehad – een poging óók om de plaats van die oorlog in het geheel van de vaderlandse geschiedenis aan te geven.

Terug dus naar 1945.